

Innspill fra Spekter til høring i Familie- og kulturkomiteen om Statsbudsjett for 2017.

Kulturdepartementet

Infrastrukturinvesteringer

Det har vært store investeringer i kulturbygg i de senere årene, men det er ikke i samme grad oppmerksomhet fra myndighetenes side om drift og vedlikehold av byggene over tid. Oslo Economics har på oppdrag fra Spekter konstatert at vedlikeholdsetterslepet på eldre kulturbygg beløper seg til mellom seks og tretten milliarder kroner avhengig hvilket tidsspenn man legger til grunn. Bygg og infrastruktur eies gjennom mange forskjellige organisatoriske løsninger. De offentlige finansieringsmodellene ivaretar ikke godt nok de behovene som utvikling og vedlikehold av bygningene forutsetter. Det er også en utfordring å sikre et større privat engasjement innen kulturformidling gjennom gode samarbeidsløsninger og sponsoravtaler.

Spekter har kartlagt eierskapet til kulturens infrastruktur, hvordan det er organisert og hvilke konsekvenser eierskapet til denne infrastrukturen har for fremtidige bevilgningsbehov.

Det er et klart behov for å profesjonalisere forvaltningen av infrastrukturen, og sikre at ansvaret og kostnadene ikke rammer kunstinnholdet eller formidlingen. Denne delingen mellom forvaltning og kulturinnhold kan gjøres på ulike måter.

Roller og ansvar for investering i og forvaltning av kulturbygg må tydeliggjøres. Selv om det velges ulike løsninger, er det sentralt at roller og ansvar er avklart og at konsekvensene av ansvaret er tydeliggjort. Dette arbeidet må også sees i lys av den teknologiske utviklingen. Når byggene skal vedlikeholdes og oppgraderes, må det tas høyde for en bruk som samsvarer med forventningene til moderne kunst- og kulturformidling.

Kringkastingsavgiften

Offentlig eierskap og utøvelsen av dette har vært et sentralt tema for Spekter helt siden 90-tallet. I utøvelse av offentlig eierskap er forutsigbarhet et viktig premiss. NRK har de siste årene drevet en stor omstillingsprosess blant annet for å møte de store endringene i mediebransjen. NRKs oppdrag er å styrke norsk språk, kultur og demokrati. Samtidig lever NRK i en global konkurranse om publikum, i en medie verden som endrer seg både raskt og uforutsigbart. De to siste årene er NRKs samlede bemanning redusert med ca. 10 % det vil si en netto nedbemanning på om lag 350 ansatte. I tillegg har NRK endret sin opprinnelige ytelsesbaserte pensjonsordning til en bærekraftig innskuddsbasert ordning. Ledelsen i NRK har varslet at nødvendig omstillingsarbeid skal fortsette videre i 2017.

I mars i år behandlet Stortinget Stortingsmelding 38 (2014–2015) Open og opplyst — Allmennkringkasting og mediemangfold. I Stortingets vedtak heter det blant annet: «Stortinget ber regjeringen sørge for at NRK og lisensbetalerne gis økt forutsigbarhet gjennom et styringssignal hvert fjerde år.» Dessuten ble det gjennom behandlingen i Stortinget gitt klart uttrykk for at NRK skal få kompensert lønns- og pristigning. I Regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2017 er det foreslått å fryse NRK lisensen slik at resultatet blir en

realnedgang i NRKs inntekter for 2017. Det er vanskelig å se at det Stortinget la til grunn er fulgt opp av Regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2017. Dette skaper en uforutsigbar situasjon for NRK.

Enklere momsregler i kultursektoren

Etter en endring i merverdiavgiftsloven i 2010 ble kinoer, museer, gallerier, opplevelsessentre og fornøyelsesparker omfattet av avgiftsplikt med lav sats for billettomsætningen med rett til fradrag for inngående merverdiavgift. Musikk og scenekunst er fortsatt er unntatt avgift, på tross av kulturmomsubvalgets forslag om at adgang til de fleste former for kulturarrangementer skulle omfattes av kultur moms.

For å sikre et enklere og mer helhetlig regelverk for kultursektoren, mener Spekter at det må innføres en avgiftsplikt med lav sats for scenekunst og musikk. Dette vil gi kultursektoren lavere administrative kostnader og regelverket blir mer oversiktlig og helhetlig. I tillegg unngår man at det oppstår konkurransemessige forskjeller mellom aktører som tilbyr tjenester til publikum i det samme markedet. Museene rapporterer om en klar arbeidsmessig forenkling etter at de kom inn under avgiftsplikten.

Carte Blanche

Carte Blanche i Bergen står uten produksjons- og visningslokaler fra januar 2019. Ved politiske avklaringer kan ombygging av Sentralbadet til scenekunsthuss starte allerede i 2017, og stå klart til innflytning i løpet av 2020.

Vi håper komiteen kan ta opp problemstillingen i budsjettforhandlingene, slik at prosjektet kan realiseres i samarbeid med Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune. Uten en statlig forpliktelse vil prosjektet stoppe opp.

Barne- og likestillingsdepartementet

Produktivitetveksten i Norge har vært fallende de siste årene, og produktivitetskommisjonen har pekt på en rekke forbedringsområder. Spekter mener det må mobiliseres mer arbeidskraft og et av forbedringspunktene er å øke kvinners tilknytning til arbeidslivet.

Gjennom en aktiv likestillingspolitikk er Norge blitt et av de mest likestilte landene i verden. Vi har høy sysselsetting blant kvinner, og vi har etablert systemer som gjør at familier kan kombinere arbeid og familieliv på en god måte. Likevel ser vi at 38 prosent av kvinnene fortsatt jobber deltid, mot 13 prosent av mennene. Det er fortsatt kvinnene som tar mesteparten av ansvaret hjemme, og som dermed velger bort arbeid til fordel for omsorgsoppgaver. Dette er en av de viktigste likestillingsutfordringene vi har framover. Norge trenger kvinnearbeidskraften, og det må utvikles tiltak som bidrar til at flere kvinner får mulighet til å øke sin yrkesdeltakelse.

Likestillingstiltak

Med det som utgangspunkt må man søke å fjerne tiltak som virker kontraproduktive:

Innføring av fedrekvoten har vært et viktig virkemiddel i en moderne likestillingspolitikk. Den har bidratt til at fedre får mer tid med barna sine, samtidig som mødre kommer tidligere tilbake i arbeid. Ordningen har også bidratt til et mer likestilt samfunns- og arbeidsliv ved at den har tydeliggjort at balansen mellom arbeid, familie og omsorg er et felles ansvar hvor både mor og far må bidra. Likevel er det fortsatt slik at det som oftest er mannen som er hovedforsørger i hjemmet, og kvinnen tar fremdeles mer av omsorgsarbeidet.

Spekter mener derfor at det var feil av regjeringen å redusere fedrekvoten fra 14 til 10 uker i 2014. Tall NAV offentliggjorte i november 2015 tyder på at menn nå tar ut mindre andel av den totale foreldrepengeperioden, og i så fall er det et tilbakeskritt for likestillingen. Når menn tar mindre pappaperm, blir kvinnene værende lenger hjemme, og deres tilknytning til arbeidslivet svekkes. Fedrekvoten bør derfor igjen økes til 14 uker.

Også skatteklasse 2 og kontantstøtten svekker kvinners tilknytning til arbeidslivet. Spekter mener slike virkemidler må fjernes og at man heller bør satse på å innføre 2 barnehageopptak i året.